

Orman Amenajmanı ve Silvikültür Terimleri Sözlüğü

Terimler ve Tanımları
(Türkçe)

İngilizce, Almanca, Fransızca,
İspanyolca, İtalyanca, Portekizce,
Macarca, Romence ve Japonca
karşılıkları

Alper H. ÇOLAK Ünal ASAN

IUFRO 4.04.07 SilvaPlan und SilveVoc

Çevre ve Orman Bakanlığı
Baş Karadeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü,
Bolu-Türkiye

Ministry of Environment and Forestry
The Western Blacksea Forestry Research Institute,
Bolu-Turkey

ISBN 978-3-901347-97-9
ISSN 1016-3263
Viyana-Vienna, 2010

İngilizce'nin bilimin "lingua franca" (ortak dil)'sı olarak kabul edildiği dönemde, İngilizce yazılmamış olan değerli eserleri anlayabilmek de oldukça önem taşımaktaydı. Ormancılığın Türklerin yaşam biçimi ve kültüründe her zaman çok önemli bir yere sahip olması nedeniyle, Türk dili ormancılık terimleri bakımından oldukça zengindir. Birçok ormancılık terimi Türkçe ile karşılığını bulmuş ve bazı terimlerin ise ne İngilizce'de ne de diğer dillerde tam karşılığı bulunmaktadır.

Alper ÇOLAK ve Ünal ASAN tarafından hazırlanan ve IUFRO Dünya Serisi Yayınları (IUFRO World Series Publication Volume 9-tr)'nda yayınlanan bu çalışma, mesleki terminolojinin uluslararası düzeyde daha iyi anlaşılmasına önemli katkılar yapabilecek seçkin bir eser niteliğindedir. Terimlerin tanımlarının yanı sıra kullanımlarını da açıklığa kavuşturmak için her terimin karşılıkları 9 dilde (İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Portekizce, Macarca, Romence ve Japonca) listeler halinde bu çalışma içerisinde sunulmuştur. Bu kitap, Orman Amenajmanı, Silvikültür ve bunlarla ilgili diğer disiplinlerde çalışanlar için değerli bir kaynak niteliğindedir.

Othmar GRIESS
IUFRO 4.04.07 Bölümü Koordinatörü

IUFRO Headquarters
Hauptstrasse 7
1140 Vienna, Austria
Tel: + 43-1-877-0151-0
Fax: +43-1-877-0151-50
Email: office@iufro.org
Web site: www.iufro.org

International Union of Forestry Research Organizations
Uluslararası Ormancılık Araştırma Kurumları Birliği
Union Internationale des Instituts de Recherches Forestières
Internationaler Verband Forstlicher Forschungsanstalten
Unión Internacional de Organizaciones de Investigación Forestal

IUFRO World Series Vol. 9-tr

IUFRO Secretariat Vienna 2010

ORMAN AMENAJMANI ve SİLVİKÜLTÜR TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Terimler ve Tanımları (Türkçe)

İngilizce, Almanca, Fransızca,
İspanyolca, İtalyanca, Portekizce,
Macarca, Romence ve Japonca karşılıkları

Alper H. ÇOLAK **Ünal ASAN**

IUFRO 4.04.07 SilvaPlan und SilvaVoc

Çevre ve Orman Bakanlığı
Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Bolu-Türkiye
Ministry of Environment and Forestry
The Western Blacksea Forestry Research Institute, Bolu-Turkey

Katalog bilgisi (Recommended catalogue entry):

Orman Amenajmanı ve Silvikültür Terimleri Sözlüğü. Terimler ve Tanımları (Türkçe): İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Portekizce, Macarca, Romence ve Japonca karşılıkları. Doç.Dr. Alper H. ÇOLAK (Editör-Yazar) & Prof.Dr. Ünal ASAN (Yazar). IUFRO 4.04.07 SilvaPlan ve IUFRO Terminoloji Projesi Silva Voc. Viyana, IUFRO, 2010. - 295 S. (IUFRO World Series Vol. 9-tr).

ISBN 978-3-901347-97-9

ISSN 1016-3263

FDC: 6-(038):5-(038)

Yayımlayan ve temin etme adresi (Published by -Available from-):

IUFRO Sekreterliği, Mariabrunn (BFW) Hauptstrasse 7, A-1140 Viyana, Avusturya
IUFRO Headquarters, Mariabrunn (BFW) Hauptstrasse 7, A-1140 Vienna, Austria

Tel.: +43-1-877 01 51-0
Fax.: +43-1-877 01 51-50
E-mail: office@iufro.org
Internet: www.iufro.org

Collaboration with
Çevre ve Orman Bakanlığı
Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Bolu-Türkiye
Ministry of Environment and Forestry
The Western Blacksea Forestry Research Institute, Bolu-Turkey
(Various Publications Series Nr.4; Directory Publication Nr.20)
Sağlık Mah. Şehitler Cad. No: 2, PK: 83, TR-14001 Bolu-Türkiye/Turkey

Tel.: +90-374-2703562
Fax.: +90-374-2703561
E-mail: boluarastirma@boluarastirma.gov.tr
Internet: www.boluarastirma.gov.tr

© Copyright (Her hakkı saklıdır), 2010, IUFRO Headquarters

Proje koordinatörü (Projekt Coordinator): Renate PRÜLLER

Baskı (Printed by):

Kardelen Matbaacılık Turizm Tic. San. Ltd. Şti.
İzzet Baysal Cad. Şahinoğlu İşh. No.1
Bolu-Türkiye
Tel.: +90-374-2125208 Faks. : + 90-374- 2120052
e-mail: kardelen@kardelenmatbaacilik.com

IUFRO KOORDİNATÖRÜNÜN ÖNSÖZÜ

Othmar GRIESS

1990 yılında Montreal’de gerçekleşen 19. IUFRO Dünya Kongresi’nde IUFRO Dünya Serisi Yayını (World Series) tanıtılmış olup, “*Vocabular of Forest Management*” ile ilgili sözlüğün önsözünde açıklandığı gibi bir yandan böyle bir sözlüğün ortaya çıkarılmasında 18 yıl geride bırakılmış, diğer yandan da kimse sözlüğün çıkarılmasının topladığı ilgiyi önceden hesaplayamamıştı.

Tek bir sözlük yardımıyla karşılıklı anlaşmanın çok güvenceli olmadığına ve yalnızca terimlerle tam anlamlarının verilemediğine daha önceden de dikkat çekmiştim. Bu nedenle teknik terimlerin açıklamalarının da olduğu bir sözlüğün çıkmasını istedim. Böylece hem çeviri hataları ortadan kaldırılabilir, hem de teknik terimlerin diğer dillerde neyi ifade ettiği açıkça ortaya konabilecekti. Bu isteğe ne yazık ki başlangıçta ulaşamamıştır. Nitekim genellikle çoğu Avrupa dillerinde aynı bir ifadeye sahip olan ve pratikte de kullanılan terimlerin anlamlarına dikkat edilmeden doğrudan terim olarak İngilizce’ye çevrilmiş, bu da yanlış anlaşılmalara sebep olmuştur. Ormancılığın 200 yıldır temsil ettiği ana düşüncenin (süreklilik) doğru ifade edilebilmesi için, “*forest management planning*” yerine aslında “*regulation of forest according to the principle of sustained yield*” kullanılmalıydı.

1995 yılında (Nisan) IUFRO Sekreterliği ve çalışanları tarafından “*Forest Management*” sözlüğüne danışman olarak katkıda bulunmam rica edilmiştir. Bunun üzerine 1996 yılında IUFRO şemasında katılımcılarıyla birlikte bir çalışma grubu, yani 4.04.07 *SilvaPlan* oluşturulmuş ve böylece Orman Amenajmanı ile *SilvaVoc* Projesi’nin bağlantısı gerçekleştirilmiştir.

Başlangıçta en zor görev ise, uygun kadronun yaratılmasıydı. Kurulacak kadro bir yandan Orman Amenajmanı konusunda pratikte de güvenilir olması, diğer yandan da ilgili dilin yanında Almanca’ya da hakim olması gerekiyordu. Böylece diğer dillerdeki tanımlar ile onların Almanca tanımlarının birbirleriyle uygun olup olmadıklarını değerlendirebileceklerdi. Bu tutum Japonca ve Portekizce hariç olmak üzere gerçekleştirildi. Almanca’nın bu bağlamda ağır basan dil olmasının nedeni, ormancılık tarihindeki gelişim ile bağlantılı olup, 18. yüzyılın ikinci yarısından beri süreklilik ilkesine dayalı ormancılığın ve Orman Amenajmanı’nın Almanca konuşulan Orta Avrupa’da gelişmiş olması ve bu nedenle de Almanca olarak yayınlanmış olan teknik yayınlarda ölçülemez bir yer edinmiş olmasıdır. İkinci zorluk ise, terimlerin seçimi konusuydu. Orman Amenajmanı orman işletmelerindeki sürekliliğin düzenlenmesiyle uğraşır ve klasik olarak 3 ana bölüme dayanır: Envanter, planlama ve kontrol.

Süreklilik özellikle ekolojik ve silvikültürel bilgiler, büyümenin (doğal gelişimin) seyrinin sürekli olarak gözlemlenmesi anlamlarını içermekte olup, bu ise hem biyotik hem de abiyotik etkilerdeki gelişimi ve buna bağlı olarak da değişimlerdeki reaksiyonları içermektedir: Bundan dolayı süreklilik aynı zamanda fitopatoloji, entomoloji ve orman koruma gibi kısımları kapsamakla birlikte istatistikten hâsıl bilgisi, büyüme, kontrol vb. konulara kadar geniş bir temele dayanmaktadır. İşletmecik; işletme ekonomisi ve muhasebe bilgileri ile desteklenmektedir. Haritacılık da vazgeçilmez bir etmendir; bu nedenle coğrafi, istatistik ve sözel verilerin dijital ortama aktarılmasının yanı sıra, uzaktan algılamada güncel bilginin de kullanıldığı ölçme çalışmaları günümüzde Orman Amenajmanı’nın önemli bir parçası olmuştur. Bunlarla birlikte Orman Amenajmanı, günümüzde kendine ait sözlüğe ve terim tanımlarına sahip uygulamalı bir bilimin ürünüdür. Bu nedenle çalışma grubunda teknik terimlerin seçiminde konu geniş olarak tartışılmış sürekli olarak kullanılan terimler seçilmiştir. Ayrıca konu ile yakından ilgili diğer uzmanlık alanlarından da (özellikle teknik terimler alınarak Orman Amenajmanı’nın pratik ile bağlantısı genel olarak sağlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle 4.04.07 *SilvaPlan* çalışma grubunun diğer uzmanlık alanlarına sınırlı da olsa girme zorunda kalınmış olmasını ümit ederiz ki anlayışla karşılırsınız.

Forest Management (Orman Amenajmanı ve Silvikültür) Terimleri Sözlüğü’nde yer alan dillerle ilgilenenlerin listesi zamansal sıralama ile aşağıda verilmiştir:

Almanca :	<i>Othmar GRIESS</i>	at
	Koordinator	
	<i>Horst KURTH</i>	de
İngilizce :	<i>Maarten NIEUWENHUIS</i>	ie
	Koordinator Yardımcısı	
Fransızca :	<i>Pierre SCHRAM</i>	lu
	Koordinator Yardımcısı	
İspanyolca:	<i>Herbert SIEBERT</i>	cl
İtalyanca :	<i>Mario BROLL</i>	it
	<i>Günther UNTERTHINER</i>	it
Portekizce:	<i>Andre GIACINI DE FREITAS</i>	br
Japonca :	<i>Kenji NAITO</i>	jp
Macarca :	<i>Geza GASPARHANTOS</i>	hu
Türkçe:	<i>Alper H. ÇOLAK</i>	tr
	<i>Ünal ASAN</i>	tr

Esas itibariyle tüm kadro bu projede çok emek harcamıştır. Hem kendi zamanlarından harcadılar hem de kendi bilgilerini devreye soktular. Bu yüzden de tüm kalbimle onlara teşekkür ediyorum.

Kurumsal olarak *Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü*'ne, özellikle Araştırma Müdürü Sayın Zehra ÖZPAY PALAZOĞLU ve Orman Yetiştirme ve Botanik Baş Mühendisi Sayın Mehmet TOKCAN'a bu eserin basılması konusundaki finansal desteklerinden ve yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Özellikle kurumsal olarak IUFRO'ya, Bayan Renate PRÜLLER (Dil koordinatörü -SilvaVoc Proje Koordinatörü-) ve Bay Niels BRUNN DE NEERGAARD (Bilgi yönetim ve elektronik destek) aracılığıyla lojistik görevlerde yardım ettiği için teşekkür ederim. Onlar olmadan çalışmanın belgelendirilmesi ve gerçekleşmesi söz konusu olmayacaktı.

Son olarak da dillerin sürekli değişikliğe uğrayabileceklerine de dikkat edilmelidir. Çalışmalarımızın aktif olarak kalmasına ve resmi IUFRO dillerindeki (Almanca, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca) çalışmaların sonuçlarını ve tüm dillerdeki tanımların yer aldığı CD-ROM üretimi için de uğraşılmalıdır.

Pratikte çalışanların esere ilgi göstermeleri beni çok mutlu edecektir. Okuyucuların tamamlayıcı veya düzeltme önerilerini Viyana'daki IUFRO Sekreterliği'ne göndermeleri bizi mutlu edecektir.

Bu çalışmanın, karşılıklı olarak anlaşmayı iyileştirme konusunda artan derecede bir dünya ağının oluşturulmasına katkı yapması ümit edilir.

Raaba, 2010

Othmar GRIESS
Koordinator 4.04.07

PREFACE OF IUFRO-COORDINATOR

Othmar GRIESS

When I wrote the preface of the dictionary “*Vocabulary of Forest Management*”, which could be presented as the first volume of the IUFRO World Series on the occasion of the XIX. IUFRO World Congress in 1990 in Montreal, 18 years had passed since the idea of publishing such a dictionary was first conceived and nobody expected the interest it was eventually to meet with.

I have already then pointed out that mutual understanding cannot be guaranteed with a dictionary alone and have expressed my hope that it would be succeeded by a book in which also the definitions of the technical terms are included in order to additionally verify the translations on the one hand and, if there are no corresponding terms, in order to clarify the meaning in the source language on the other hand. One reason for this desire is that the German technical term “*Forsteinrichtung*”, which has an equivalent in most European languages, as it includes the practical side of forestry, has been translated completely inadequately into English some time ago. This resulted in a lot of misunderstanding. The concept currently in use, which has to be understood in a very general sense, “*forest management planning*”, should have been translated correctly by “*regulation of forests according to the principle of sustained yield*”, to express at least roughly what the core idea of “*Forsteinrichtung*” has been encompassing for more than 200 years.

In April 1995 I was asked by the IUFRO Secretariat to collaborate - with colleagues with an appropriate background and knowledge who I was to select - in elaborating definitions within the framework of an information service for forest terminology. This group of person was incorporated as Working Party 4.04.07 SilvaPlan in the IUFRO structure in 1996, thus creating also the link to the project SilvaVoc for the subject area “*Forsteinrichtung*”.

The most difficult task in the beginning was to find suited collaborators. They had to be familiar with the practice of *Forsteinrichtung* and needed a good knowledge of their respective language and had to understand German sufficiently to be able to judge if the definitions in the individual languages are identical or largely similar. With the exception of the Japanese and the Portuguese languages this was accomplished. Why so much emphasis was placed on the German in this connection is rooted in the historical fact that sustainable forestry, and, originating from this, the field *Forsteinrichtung*, have since the second half of the 18th century developed primarily in the German-speaking part of Central Europe, so that there is also plenty of German Technical literature on this subject.

Another difficulty represented the selection of the technical terms to be included. *Forsteinrichtung* deals with sustained yield regulation in forest management, based on the following classic division: Inventory - planning - control. “*Sustained yield*” encompasses among other aspects ecological and silvicultural knowledge, “*regulation*” means observation of trends in growth, in development of biotics as well as abiotic influences and the corresponding reaction to changes; it is thus based on phytopathology, entomology, and forest protection, but also on statistic bases and other areas, such as forest growth and now also controlling. Forest management is based on the findings of applied economics and accountancy. Also cartography is an indispensable factor; therefore surveying, including the current state of knowledge in remote sensing, as well as digital linking of geographic, statistic and verbal data have up to today been part of *Forsteinrichtung*. *Forsteinrichtung* is thus a product of applied sciences, which today often have their own dictionaries and definitions. The Working Party has therefore in extensive discussions made a selection of technical terms frequently occurring in the area of *Forsteinrichtung*. Thus the talking over of technical terms to the practice of *Forsteinrichtung* was not generally excluded. We therefore ask for your understanding that the Working Party SilvaPlan has also dealt with marginal areas of other scientific fields.

The following persons were working on the language parts originally included in the dictionary Terminology of Forest Management from the very beginning:

German:	<i>Othmar GRIESS</i>	at
	Coordinator	
	<i>Horst KURTH</i>	de
English:	<i>Maarten NIEUWENHUIS</i>	ie
	Deputy Coordinator	
French:	<i>Pierre SCHRAM</i>	lu
	Deputy Coordinator	
Spanish:	<i>Herbert SIEBERT</i>	cl
Italian:	<i>Mario BROLL</i>	it
	<i>Günther UNTERTHINER</i>	it
Portuguese:	<i>Andre GIACINI DE FREITAS</i>	br
Japanese:	<i>Kenji NAITO</i>	jp
Hungarian:	<i>Geza GÁSPÁR HANTOS</i>	hu
Türkish:	<i>Alper H. ÇOLAK</i>	tr
	<i>Ünal ASAN</i>	tr

In the course of the work further persons were asked for their support by the individual collaborators. The names of these persons are listed in the chapter Acknowledgements.

Basically it is to be emphasized that all collaborators have worked in an honorary capacity. So they have not received any compensation for their time or the knowledge they invested. I would therefore like to express my heartfelt thanks to all of them.

I would like to thank *The Western Blacksea Forestry Research Institute*, but particularly Director of the Institute Esteemed Zehra ÖZPAY PALAZOĞLU and Director of the Department of Silviculture and Botany Esteemed Mehmet TOKCAN for their financial support and help in order to publish this book.

I also do not want to miss the opportunity to thank IUFRO, which through Ms. Renate PRÜLLER (Coordination of the languages, link to SilvaVoc) and Mr. Niels BRUUN DE NEERGAARD (Data-administration and electronic support), has provided valuable assistance in the logistic part of this task. Without them the documentation of this technical work would not have been possible.

Finally it has to be pointed out that languages are subject to constant change. We will make every effort to put our work continually up to date and are planning to produce a CD-ROM after the publication of the book in the official IUFRO languages (German, English, French, and Spanish). This CD-ROM will also contain definitions and remarks in all the other languages mentioned.

I shall be grateful for any suggestions, which arise from the use of the book in practice. Suggestions of additions will be forwarded by the Secretariat in Vienna.

May this work contribute to a better mutual understanding in our increasingly interlinked world.

Raaba, 2010

Othmar GRIESS
Coordinator 4.04.07

YAZARLARIN ÖNSÖZÜ

Alper H. ÇOLAK & Ünal ASAN

Terminoloji bir bilim alanındaki terimlerin bütünü olarak kısaca tanımlanmakta olup, kısmen bir “sözlük” (Latince: “*dictionarius*”), bir “glossar” (Latince: “*glossarium*”) veya bir “thesaurus” (“*terimler dizini*”; Latince: “*thēaurus*”) niteliği de taşımaktadır. Nitekim bunlar genel olarak kelimelerin açıklamalarını veren listelerdir. Örneğin glossarın ortaya çıkışının nedeni; Antik ve Orta Çağ’da gramatik eğitime yardımcı olmak ve metinlerin anlaşılır duruma getirilmesi sağlamaktır (Örneğin İncil’de ve Antik Çağ’da yaşamış İyonyalı Ozan HOMEROS’un İlyada ve Odysseia Destanlarında olduğu gibi). Terminolojisi çok geniş olan ormancılık bilimi de bu bakımdan oldukça uzun bir tarihe sahiptir.

Ormancılık bir taraftan sürekli değişim içinde bulunan, diğer taraftan kendisine özgü terimleri olan bir bilim dalıdır. Bu açıdan bakıldığında her ne kadar bu eser günümüzün gereksinimlerin karşılayan bir “revizyon kitabı” durumunda da olsa, bir taraftan köklü ormancılık terimlerine sahip olunması ve diğer taraftan da bu terimlerin doğru kullanılmasının sağlanması amaçlanmıştır. Örneğin “*Süreklilik*” teriminin son yıllardaki popüleritesinden ve medyadaki etkisinden dolayı bu köklü ormancılık prensibinin tarihçesi hiç dikkate alınmadan yepyeni terimlerle ortaya konması hem ormancılığın çok uzun zaman boyunca oluşturduğu ve sahip çıktığı süreklilik prensibinin inkar edilmesine hem de terim kargaşasına sebep olmaktadır. Oysa gerçek; süreklilik teriminin son yıllarda yalnızca içeriğinin genişlemesinden başka bir şey değildir. Nitekim “*süreklilik*” düşüncesi ilk olarak 15.-16. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sürekliliğin anlamı ise, 1713 yılında ilk defa CARL VON CARLOWITZ tarafından “*Sylvicultura Oeconomica*”da belirgin olarak vurgulanmıştır. CARLOWITZ (1713) yetişme ortamını ve toprağı degrade etmeksizin odun verimini sürekli olarak en yüksekte tutmayı amaç olarak görmüştür (KEHR, 1993). Süreklilik teriminin belirgin bir şekilde kullanılışı ise, 1780 yılında JOHANN FRIEDRICH STAHL tarafından “*Orman, Balık ve Av Sözlüğü*”nde (“*Onomatologia forestalis-piscatoria-venetoriae Supplement oder Beiträge und Verbesserung des Vollständigen Forst-Fisch- und Jagd-Lexicon*”) “*Sürekliliğe dayalı odun üretimi*” anahtar kelimesi altında olmuştur. Tarihsel gelişime bakıldığında başlangıçtan itibaren çok uzun zaman boyunca süreklilik terimi genellikle odun üretimi konusunda kullanılmıştır. Günümüzde ise ormanın diğer bütün ürün ve işlevlerini içermekte olup, ormanın bütün işlevlerinin dengeli olarak korunması anlaşılmaktadır. Yani odun servetinin ve hâsılatının korunması değil, aksine su ve hava temizlemesi, rekreasyon değeri gibi ekolojik verimleriyle ormancılıkla ilgili iş alanlarının korunması da anlaşılmaktadır.

Ancak günlük yaşamda sürekliliğin anlamı çok farklı şekillerde kullanılmıştır (KAMRADT, 1993). KEHR (1993), özellikle 18. yüzyılın başından beri ormancılık terminolojisinin merkezi terimi olarak kullanılan sürekliliğin ormancılığın teknik terimi olduğunu ve hiç de sanıldığı gibi dar anlamlı olmadığını belirtmektedir. Nitekim süreklilik prensibi geçmişte olduğu gibi, günümüzde ve gelecekte de ERARSLAN (1982)’in vurguladığı gibi ormancılığın “*Baş ve Taç Prensibi*” olacaktır.

Bir bilim dalında farklı terimlerin eş anlamlı olarak kullanılması veya terimlerin yanlış kullanılışı oldukça üzücü olup, bu nedenle ormancılık ile ilgili bu terminolojinin (Orman Amenajmanı ve Silvikültür) ana amacı; ortak teknik bir dilin oluşturulması, terim kargaşasına neden olunmaması, terimlerin doğru kullanılmasının sağlanması ve bunların belirgin olarak anlaşılmasının güvence altına alınmasıdır. Bu nedenle bu eserin terminolojik bütünlüğü sağlayarak bir başvuru kaynağı olmasını yazarların en büyük dileğidir.

Bu eserde varolanların dışında yeni terimler ileri sürülmemiş olup, terimler kolay anlaşılabilir ve kullanılabilir bir biçimde tanımlanmıştır. Nitekim eserin hazırlanmasında bugüne kadar konu ilgili önemli eserler (AKSOY, 1980; BONNEMANN, 1967; BRÜNIG, 1976; ÇEPEL, 1983; FACHAUSSCHUSS FÜR FORSTEINRICHTUNG IM ÖSTERREICHISCHEN FORSTVEREIN, 1970; KLUMPP et al., 2002; KRAMER, H. 1976; SCHÜTT et al., 1992; WECK, 1966; WINTERS, 1977; WÜSTER, 1991) gözden geçirilerek değerlendirilmiştir. Bu eserin özellikle ormancılıkla uğraşan meslektaşlara ve diğer ilgililere başvurabilecekleri bir yardımcı el kitabı olması yazarların diğer bir dileğidir.

Bahçeköy / İstanbul, 2010

İÇİNDEKİLER

IUFRO Koordinatörünün Önsözü	3
Preface of IUFRO-Coordinator	5
Yazarların Önsözü	7
İçindekiler	9
Teşekkür	11
Kullanım Kılavuzu	13
1. Orman Amenajmanı ve Silvikültür	15
1.1. Ormancılık	15
1.2. Süreklilik	45
1.3. Ormanda alan ve zaman düzeni	52
1.4. Gerçek orman / İdeal orman	73
2. Envanter / Kontrol / İcra	78
2.1. Alan	78
2.1.1. Mülkiyet	78
2.1.2. Fonksiyonlar	82
2.1.3. İç ayırım (İç taksimat; İç bölüntü) düzeni	89
2.2. Yetiştirme ortamı	96
2.3. Ağaç varlığı	106
2.3.1. Ağaç	106
2.3.2. Meşcere	138
2.4. Yöntemler	177
2.5. İcra / Kontrol	193
3. Amaçlar / Planlama	196
3.1. Amaçlar: Ekonomik / Ekolojik	196
3.2. Meşcere planlaması	206
3.2.1. Gençleştirme	208
3.2.2. Bakım	222
3.2.3. Hasat / Faydalanma	236
3.3. Genel planlama / Hâsılâtın düzenlenmesi	248
3.4. Teknolojik planlama / Fonksiyonel planlama / Orman yol şebekesi planlaması	256
4. Ormanın Değerlendirilmesi	262
5. Orman Amenajmanı ve Silvikültürde Kullanılan Altlıklar (Yazılı belgeler ve orman haritaları)	267
Kaynaklar	275
Türkçe Terimler İndeksi	282

TEŞEKKÜR

Bu eserin Türk bilim dünyası ve doğaseverlerle buluşmasını sağlamak üzere yapmış olduğumuz ortak çalışma önerimize en ufak tereddüt göstermeden olumlu cevap veren IUFRO Genel Sekreteri Sayın **Peter MAYER** ile IUFRO 4.04.07 (SilvaPlan ve IUFRO Terminoloji Projesi SilvaVoc) Koordinatörü Sayın Dr. **Othmar GRIESS**'e sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Ayrıca çalışmanın hazırlanması sırasındaki sonsuz desteklerinden dolayı IUFRO-SilvaVoc Koordinatörü Sayın Bayan **Renate PRÜLLER**'e de teşekkürlerimizi sunarız.

Ormancılık terimlerinin doğru olarak kullanılmasında çok büyük katkıları olacağına inandığımız bu kitabın basılması konusunda gösterdiği destekten dolayı "*Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma*" Müdürü Sayın **Zehra ÖZPAY PALAZOĞLU** ve Orman Yetiştirme ve Botanik Baş Mühendisi Sayın **Mehmet TOKCAN**'a sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Bu teşekkürlerimizle, Türk ormancılarının da içten şükran duyularına tercüman olduğumuzu düşünüyoruz.

Bu çalışmada da bizden desteklerini eksik etmeyen, özellikle bazı teknik terimler konusunda yaptıkları öneriler ile "*Silvikültür Terimleri*" (AKSOY, 1980) sözlüğü ve Silvikültür ders notlarından (AKSOY, 1988) aynen yararlanmamız konusundaki desteği için Hocamız Sayın Prof.Dr. **Hüseyin AKSOY**'a çok teşekkür ediyoruz.

Bu eserin ortaya konması ile ilgili olarak iki yılı aşan süre boyunca büyük bir özveri ile bizimle birlikte çalışan, başlangıçtan son evresine kadar her türlü yazım, düzeltme vb. işlerini büyük bir beceri ve özveri ile gerçekleştiren ve değerli bilimsel katkılarını eksik etmeyen son derece çalışkan ve doğasever sevgili meslektaşımız Orm. Müh. **İrem TÜFEKCİOĞLU**'na pek çok teşekkür ediyoruz.

Genç meslektaşlarımız ve Silvikültür Anabilim Dalımız öğretim elamanlarından Araş.Gör. **Süleyman ÇOBAN** ve Arş.Gör. **Bora İMAL**'e kitabın hazırlanması sırasındaki bazı teknik hizmetlerinden dolayı sonsuz teşekkür ediyoruz.

Kitabın baskıya hazırlanması aşamasında baskı tekniği ile ilgili değerli önerilerinden dolayı Sayın **Simay KIRCA**'ya, kitabın basımında gerekli özeni gösteren basımevi personeline ve meslektaşımız **Mehmet TOKCAN**'a da ayrıca teşekkürlerimizi sunmayı bir borç olarak görüyoruz.

Bu terminolojinin hazırlanmasında uzmanlık alanlarına sadık kalınarak Orman Amenajmanı ve Silvikültür dışındaki teknik terimlerin konuların uzmanı meslektaşlarımız tarafından tanımlanmasına büyük bir önem verilmiştir.

Aşağıda adları verilmiş olan meslektaşlarımıza bizleri kırmayarak büyük bir dikkat ve özveri ile kendi çalışma alanları ile ilgili terimlerin tanımlarını hazırladıkları için teşekkürü bir borç olarak görüyoruz. Bu terimlerin bir kısmı yazarlar tarafından kısmen revize edilmiş veya kısmen tanımlara katkı da bulunulmuştur:

Prof.Dr. **Ömer SARAÇOĞLU** (132; 249; 428 nolu terimler); Prof.Dr. **H. Ferhat BOZKUŞ** (11; 12; 13, 14; 15; 16; 89; 580; 581; 589 nolu terimler); Prof.Dr. **Sedat AYANOĞLU** (37; 38; 143; 144; 671 nolu terimler); Prof.Dr. **Kamil ŞENGÖNÜL** (28; 639; 674 nolu terimler); Prof.Dr. **Mesut HASDEMİR** (637; 638; 640; 641; 643; 644; 645; 648; 649; 650; 653; 654; 655 nolu terimler); Prof.Dr. **Turgay AKBULUT** (484 nolu terim); Prof.Dr. **Ayhan KOÇ** (436; 437; 445; 678; 680; 681; 682; 692; 693 nolu terimler); Prof.Dr. **Ünal AKKEMİK** (153; 262; 305; 308; 309 nolu terimler); Doç.Dr. **Doğanay TOLUNAY** (36; 184; 190; 197; 199; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 510; 674; 699; 702 nolu terimler); Doç.Dr. **Kenan OK** (7; 41; 59; 69; 77 nolu terimler); Yrd.Doç.Dr. **Ali KÜÇÜKOSMANOĞLU** (181 nolu terim); Yrd.Doç.Dr. **Cihan ERDÖNMEZ** (40; 42 nolu terimler) Yrd.Doç.Dr. **Sultan BEKİROĞLU** (656; 657; 658 nolu terimler).

Terimler sözlüğünün diğer dillerdeki yapımında emeği geçen herkese IUFRO ve tarafımızdan aşağıdaki kişilere içten teşekkür edilir:

A. ÇOLAK Ü. ASAN

Nobuyuki ABE (Japonca)
Boris BONNEAU (Fransızca)
Armin BONNEMANN (Portekizce)
Niels BRUUN DE NEERGAARD
Ronnie de CAMINO VELOSO (İspanyolca)
Kálmán FADGYAS (Macarca)
Jack GARDINER (İngilizce)
Raul GAYOSO (İspanyolca)
Ingeborg GRIESS (Almanca)
Mirjam FREUND,
John HELMS (İngilizce),
Taneo HIRATA (Japonca)
Eva Maria HUETTE
Toshiro IEHARA (Japonca)
Hiroshi IIZUKA (Japonca)
Shinji INOUE (Japonca)
Satoshi ISHIBASHI (Japonca)
Sachiko ITO (Japonca)
Shigetaka KAI (Japonca)
Masami KITAMURA (Japonca)
Hiroshi KONDO (Japonca)
Hirofumi KUBOYAMA (Japonca)
Mairtin MACSIURTAIN (İngilizce)
Naoto MATSUMURA (Japonca)

Ricardo MERINO (Íspanyolca)
Mitsuhiro MINOWA (Japonca)
Asako MIYOMOTO (Japonca)
Kyoei NISHIKAWA (Japonca)
Yoshihiro NOBORI (Japonca)
Iwao NODA (Japonca)
Eiji ODANI (Japonca)
Hiroyasu OKA (Japonca)
Benjamin OLIVARES (Íspanyolca)
Jiro OHTSUKA (Japonca)
Ruben PENALOZA (Íspanyolca)
Victor SANDOVAL (Íspanyolca)
Junji SANO (Japonca)
Makoto SANO (Japonca)
Juan SCHLATTER (Íspanyolca)
Norihiko SHIRAISHI (Japonca)
José Luis STAPE (Portekizce)
Gen TAKAO (Japonca)
Fumitoshi TAKAHASHI (Japonca)
Masayoshi TAKAHASHI (Japonca)
Norio TAKAHASHI (Japonca)
Yuichi TAKAHASHI (Japonca)
Kimio TAKEUCHI (Japonca)
Satoshi TATSUHARA (Japonca)
Ewald TITSCH-NUOFER
Tomomi TOKIWA (Japonca)
Margarida TOME (Portekizce)
Guillermo TRINCADO (Íspanyolca)
Nobuyuki TSUZUKI (Japonca)
Shigeki YAMADA (Japonca)
Takashi YOSHIYA (Japonca)

KULLANIM KLAVUZU

Renate PRÜLLER

“Orman Amenajmanı ve Silvikültür Terimleri Sözlüğü” 702 terim ile birlikte, tanımlanmamış ancak metinde yer almış ya da açıklanmış 178 eşanlamlı sözcük (sinonim) ve 120 çapraz gönderim içermektedir.

IUFRO World Series Vol. 9-tr'nin birinci kısmında terimler ve bunların tanımları Türkçe olarak yer almakta olup, aynı zamanda İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca, Portekizce, Macarca Romence ve Japonca karşılıklarına da yer verilmiştir. Diğer dillerle verilmiş olan terimlerin o dillerdeki tanımları ise yine o dille hazırlanmış olan ayrı ayrı sözlükler içerisinde verilmiştir.

Bu yayının amacı özellikle Orman Amenajmanı ve Silvikültürle ilgili terimlerin kapsamlı ve açıklayıcı olarak sunulmasıdır. Ancak yöntem ve tekniklerin bir takım değişikliklere maruz kalacağı bilindiğinden, bu terimler sözlüğü yeni gelişmelerin çıkış noktalarını ve temellerini açıklayabilmeyi de amaçlamıştır.

Terimlerin seçiminde ilk olarak “*Vocabulary of Forest Management*” (IUFRO World Series Vol. 1)'de yer alan liste kullanılmış, ancak bu eserin hazırlanması sırasında bu listede değişiklikler yapılmıştır: Günümüzde oldukça çokça kullanılmaya başlamış olan dijital hesaplamalar ve istatistik ile ilgili terimlerin yerine, “*strüktürce zengin orman*” ya da “*kontrol*” gibi yeni terimlere daha çok yer verilmiştir.

Ana terimlerin kitap içerisinde sıralanması temasal bakış açısına göre aşağıda belirtilmiş olan 5 ana kategoride yapılmıştır:

- 1) Orman Amenajmanı ve Silvikültür
- 2) Envanter / Kontrol / İcra
- 3) Amaçlar / Planlama
- 4) Ormanın Değerlendirilmesi
- 5) Orman Amenajmanı ve Silvikültürde Kullanılan Altlıklar (Yazılı belgeler ve orman haritaları)

Yukarıdaki ana sınıflandırmanın alt sınıflandırması ise, kitabın “İçindekiler” Bölümü'nde verilmiştir. Bu temasal bakış açısının kullanılmasının nedeni; teknik terimleri bir strüktür içerisinde sunarak ek bir bilgi vermeyi sağlayabilmektir. Terimlerin fazla olmasından dolayı terimlerin grafiksel sunumları ilk aşamada dikkate alınmamıştır. Terimler kitabın sonundaki “*indeks*” yardımıyla bulunabilmektedir.

Her **ana terim**; bir terim numarasından ve eğer mevcut ise eşanlamlı (sinonim) olan terim ve/veya terimlerden oluşmaktadır. Listede yer alan her ana terimin belirlenmesi ise; terimlerin önem derecesi ile kullanılma sıklığına dayandırılarak gerçekleştirilmiştir. Her terimin altında; terimin tanımı ve bunun altında da italik yazıyla varsa terim ile ilgili “*dipnot*” bulunmaktadır.

Bu baskıda az sayıda da olsa **yabancı dilde terimlere** de yer verilmiştir. Böyle durumlarda ana terimden hemen sonra parantez içerisinde orijinal dile ait kısaltma yer almak olup (Örneğin *édaphique* (fr); Fransızca kökenli kelime anlamındadır) ayrıca Türkçe tercüme önerisi verilmiştir.

Tanım, terimler sözlüğünün kalbidir. Tanımların olanaklı olduğu kadar kısa, açık ve kesin olmasına çalışılmıştır. Her dilden farklı terim kapsamlarının daha iyi ortaya çıkarılması için, tanımların her dilde ayrı yapılması da büyük önem taşımaktadır. Orman Amenajmanı ve Silvikültür alanında Türkiye'deki tarihsel köklü gelişim temelinden dolayı bu her zaman olanaklı olmamıştır. Terimlerin her dilde farklı kullanımları ise tanım içerisinde notlarda gösterilmiş ve ayrıca ülke sembolleriyle de ifade edilmiştir. Bir terimin tanımlandığı metin içerisinde, kitapta tanımı bulunan bir terim bulunuyorsa bu terimin önüne “bakınız” anlamına gelen → işareti konulmuş ve terim eğik (italik) olarak yazılmıştır.

Bir tanım geniş bir ifadeyi kapsıyorsa tanımın altında bir de **dipnot** verilmiştir. Dipnot ayrıca ülkedeki bir dil içerisindeki farklı kullanımları konusundaki bilgileri veya farklı dillerle karşılaştırmaları da içerebilmektedir.

Her terim için ayrı ayrı kullanılmış olan **kısaltmalar** genel olarak ana terimin altında bir paragraf içerisinde kullanılmış olup, bunlar için eğik (italik) yazı stili kullanılmıştır. Bunun için olanaklı olduğunca IUFRO'nun (1959 ve 1963) yapıtı olan “*Odun Ölçme Bilgisi Sembolleri - Normları*” göz önünde bulundurulmaya çalışılmış ise de daha çok Türkiye'de güncel olarak kullanılan kısaltmalar dikkate alınmıştır.

İndekste, alfabetik sırayla bütün ana terimler ve terim numaralarını koyu yazı stiliyle ve sayfa numaraları ise normal yazı stiliyle verilmiştir (örneğin **Seçme ormanı 49**, S. 38). Sinonimler (Eşanlamlı terimler) ise indeks içerisinde koyu olmayan yazı stiliyle verilmiş olup, bunlar ana terimlerin numaralarına ve sayfa numaralarına sahiptirler (Örneğin ana terim **Meşcere kapallığı** (377, S. 161) ise; koyu yazı stili ile gösterilmiş olup, sinonimi olan “Tepe çatısı sıklığı” terimi ise normal yazı stili ile verilmiştir Tepe çatısı sıklığı (377, S. 161). İndeks içerisinde eğik yazı stiliyle (italik) terimin verilmesi ise, o terim hakkında başka terim altında bilgi verildiğini göstermektedir. Örneğin *Ferahlandırma kesimleri* → Aralama 549, S. 222 gibi.

Bu kitapla ilgili her türlü düzeltme ve eklemelerle ilgili tavsiyeler Yazarlar veya IUFRO Sekreterliği tarafından memnuniyetle kabul edilir.

Renate PRÜLLER
Koodinator SilvaVoc

Kullanılan semboller

;	Eşanlımlı terimler arasındaki ayırım işareti (Ana terimlerde)
(>)	Ana terimin anlamından daha geniş anlamlı
(<)	Ana terimin anlamından daha dar anlamlı
(~)	Diğer dillerle uygunluğu yalnızca yaklaşık aynı olan
→	Diğer ana terime bakınız.
(d)	Almanya
(ö)	Avusturya
(ch)	İsviçre
(UK)	Büyük Britanya
(USA)	Amerika
(Çev.)	Çeviri
(trad.)	traduction
(trans.)	translation
(neol.)	Neolojizm
de	Almanca
en	İngilizce
fr	Fransızca
es	İspanyolca
it	İtalyanca
pt	Portekizce
hu	Macarca
jp	Japonca
tr	Türkçe